

***REGISTRU PENTRU CONSEMNAREA ȘI ANALIZAREA PROPUNERILOR, SUGESTIILOR,
OPINIILOR CU VALOARE DE RECOMANDARE PRIMITE***

***Proiect de Hotărâre pentru aprobarea Strategiei Energetice a României 2025-2035, cu perspectiva
anului 2050.***

RESPONSABIL: SORIN ELISEI, DIRECTOR GENERAL, DIRECȚIA GENERALĂ POLITICI ENERGETICE

Nr. crt.	Data primirii	Persoana/ Organizația inițiatoare	Date de contact (cel puțin e-mail)	Textul propus de autoritatea inițiatoare	Conținut propunere/ sugestie/opinie	Stadiu (preluată/ nepreluată)	Justificarea nepreluării
1.	08.07.2024	Consiliul National al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR)	office@cniplmmr.ro		<p>Se sugerează ca inițierea de granturi și programe de finanțare să se desfășoare în parteneriat cu sectorul privat.</p> <p>Se sugerează finanțarea unor studii pentru determinarea ratelor actuale de alfabetizare energetică, digitală și monitorizarea progreselor obținute prin SNE.</p> <p>Se sugerează măsurarea volumului de resurse non-financiare dedicate cercetării și dezvoltării.</p> <p>Se sugerează stabilirea unui număr țintă de studii și analize periodice pentru sectorul IMM.</p>	Nepreluată	Având în vedere caracterul specific al propunerilor, acestea vor fi analizate în contextul elaborării politicilor și măsurilor aferente revizuirii (Septembrie 2024) Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC).
2.	03.07.2024	Compania Națională pentru Controlul Cazanelor, Instalațiilor de Ridicat și Recipientelor sub Presiune (CNCIR)	mihai.pascadi@cncir.eu		<p>Se sugerează digitalizarea și extinderea sistemelor de monitorizare, colectare și analiza, folosindu-se și IA în acest scop.</p> <p>Se sugerează crearea Programului National pentru Infrastructură pe Bază de Hidrogen (PNIBH), care să investească în dezvoltarea capacităților de transport și producție a hidrogenului verde.</p> <p>Se sugerează crearea Programului Național pentru Integrarea Tehnologiilor Avansate în Rețelele Energetice (PNITARE) și a Programului Național pentru Investiții în Infrastructură Critică Energetică (PNIICE).</p>	Nepreluată	Având în vedere caracterul specific al propunerilor, acestea vor fi analizate în contextul elaborării politicilor și măsurilor aferente revizuirii (Septembrie 2024) Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC). Cu privire la crearea Programului National pentru Infrastructură pe Baza de Hidrogen (PNIBH), propunerea va fi analizată în contextul finalizării elaborării Strategiei Naționale a Hidrogenului.
3.		Consiliul Civic Local, Primăria Cluj-Napoca și LADO Cluj	consiliulcivic@gmail.com		<p>Se sugerează revizuirea reglementarilor privind montarea panourilor fotovoltaice pentru consum comun în cadrul blocurilor de locuințe.</p> <p>Se sugerează o implicare mai mare a ANRE și a Consiliului Concurenței pentru a asigura condiții competitive în piața energiei. De asemenea, se dorește și o creștere a gradului de verificare pentru firmele de furnizare care fac trading cu energie electrică.</p> <p>Se sugerează o atestare periodică și mai exigentă din partea ANRE a firmelor de montaj de panouri fotovoltaice. De asemenea, este propusă acordarea de facilități fiscale acestor firme.</p>	Preluată parțial	Revizuirea reglementărilor privind montarea panourilor fotovoltaice pentru consum comun în cadrul blocurilor de locuințe va fi adresată în contextul elaborării legislației primare/secundare în materie de comunități energetice (Grup de lucru constituit la nivel de ME/ANRE, termen estimativ trim. IV 2024). Alte propuneri, tip condițiile de pe piața energiei, simplificarea birocrăției, acordarea de facilități

					<p>Se sugerează simplificarea birocrăției implicate în aplicarea pentru fonduri nerambursabile pentru instalarea de panouri fotovoltaice. De asemenea, se dorește ca instalațiile cu putere mică (3-5 kw) în case locuite permanent să aibă prioritate.</p> <p>Se dorește ca Sistemul Energetic Național (SEN) să asigure o sursă constantă de energie care să compenseze variația surselor de energie regenerabilă. De asemenea, sunt necesare investiții în noi capacități de stocare, mai ales pentru energia din surse regenerabile.</p> <p>Pentru ca prosumatorii să nu dezechilibreze rețeaua de energie electrică, se sugerează următoarele: obligativitatea contorizării inteligente, limitarea nivelului de tensiune la invertoare și impunerea montării de baterii de stocare pentru prosumatori.</p> <p>Se sugerează investiții atât în industria producătoare de echipamente solare și eoliene, cât și în platforme eoliene offshore.</p>		<p>fiscale sau prioritizarea instalațiilor PV de puteri mici pot fi adresate instituțiilor cu responsabilități și competențe specifice.</p> <p>Crearea de noi capacități de stocare, contorizarea inteligentă au fost adresate în varianta revizuită a Strategiei. De asemenea, au fost introduse prevederi referitoare la crearea cadrului de reglementare care să faciliteze investițiile în industria producătoare de echipamente solare și eoliene, cât și în platforme eoliene offshore.</p>
4.	17.07.2024	Asociația Municipiilor din România (AMR)			<p>Este recomandată detalierea resurselor financiare necesare pentru atingerea obiectivelor stabilite.</p> <p>Sunt sugerate mai multe propuneri de modificare și solicitări de clarificare.</p> <p>Se sugerează introducerea tarifului binom pentru plata serviciului public de alimentare cu energie termică, având o parte fixă constantă, determinată în funcție de capacitatea instalată și o parte variabilă calculată în funcție de consumul efectiv de energie termică.</p>	Nepreluată	<p>Detalierea resurselor financiare va fi avută în vedere analizată în contextul elaborării politicilor și măsurilor aferente revizuirii (Septembrie 2024) Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC). În privința introducerii tarifului binom pentru plata serviciului public de alimentare cu energie termică, considerăm că această propunere ar trebui analizată mai întâi la nivelul ANRE.</p>
5.	05.07.2024	Uniunea de Ramura Națională a Cooperativelor din Sectorul Vegetal	gheorghebejan10@gmail.com		<p>Se solicită menționarea agrobiomasei în cadrul Strategiei. Aceasta poate fi tratată termic pentru a obține motorină sintetică. Căldura degajată în acest proces poate fi valorificată local (SAE), contribuind astfel la economia circulară.</p>	Nepreluată	<p>Propunerea va fi luată în considerare în contextul elaborării Strategiei privind dezvoltarea combustibililor alternativi, urmând ca la următoarea actualizare a Strategiei energetice (estimare 2026-2027) să fie avută în vedere și această propunere.</p>
6.	03.07.2024	Sindicatul „Muntele”	sindicatul_muntele2009		<p>Sunt solicitate măsuri de protecție socială și o consultare cu companiile din subordinea</p>	Nepreluată	<p>Planurile de investiții/propunerile companiilor din subordinea</p>

			@yahoo.com		Ministerului Energiei. Strategia este considerată ca nefiind „bine și corect fundamentată”.		Ministerului Energiei au fost avute în vedere la elaborarea Strategiei, inclusiv din perspectiva unor prevederi legale (ex: Legea decarbonizării) sau alte angajamente asumate la nivel guvernamental (ex: PNRR). Companiile au avut, de altfel, posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere inclusiv în perioada de consultare publică. Nu se aduc argumente concrete în sprijinul afirmației privind fundamentarea Strategiei, pentru a fi analizate. În ceea ce privește măsurile de protecție socială, acestea sunt prevăzute și detaliate la nivelul altor acte normative.
7.	12.07.2024	Federația Națională Mine Energie	secretariat@fnme.ro		<p>Se sugerează modificarea textului la pag. 5, Obiectivul 2, prin introducerea posibilității prelungirii termenului dezafectării capacităților de producere a energiei pe bază de ulei și lignit în scopul asigurării securității energetice, echilibrării SEN, precum și asigurării stabilității prețurilor. Se sugerează modificări ale textului care să conducă la prioritizarea investițiilor care să ofere un cost de producție integrat, astfel încât prețul de vânzare obținut să fie competitiv.</p> <p>Se sugerează modificarea textului, astfel ca pragul de emisii de 270gCO₂/kWh să se aplice pentru instalații existente din 2040, în loc de 2034. În plus, se cere mențiunea că pragul să fie respectat doar dacă tehnologia de folosire a hidrogenului și captare a CO₂ să fie matură și viabilă financiar. Se cere suprainpozitarea energiei care provine din țări non-UE, întrucât acestea nu respectă condițiile de mediu.</p> <p>Se sugerează suprainpozitarea energiei care provine din țări europene/sau limitrofe Uniunii Europene, care nu respectă condițiile de mediu și nici obligația de a cumpăra certificate de CO₂ și nu au implementate direcții de acțiune care să demonstreze atingerea pragurilor de emisii stabilite ca ținte de Uniunea Europeană.</p>	Preluată parțial	Strategia a fost elaborată în baza actelor normative (și a prevederilor respective) aflate în vigoare. Prolungirea termenului dezafectării termocentralelor pe bază de ulei și lignit trebuie analizată din perspectiva PNRR, respectiv a plăților deja efectuate în contul unui/unor jaloane deja îndeplinite (ex: Legea decarbonizării, etc.) și a condiționalităților ca alte plăți aferente altor programe operaționale (ex: POTJ) să fie suspendate. Pragul de emisii menționat este stabilit printr-un Act Delegat, posibilitatea de schimbare/amânare a acestuia poate fi exercitată prin alte mijloace decât Strategia ca atare (promovată printr-o Hotărâre de Guvern). La următoarea iterație a Strategiei (2026-2027) se pot avea în vedere elemente suplimentare privind viabilitatea/maturitatea unor tehnologii. Cu referire la supra-impozitare, menționăm că importurile de

				<p>Se sugerează crearea unui mecanism de subvenționare pentru sporirea absorbțiilor în sectoarele exploatării terenului și silviculturii, la care să poată participa orice societate.</p> <p>Se sugerează transformarea clădirilor în clădiri cu emisii scăzute în loc de emisii 0 până în 2050.</p> <p>Se sugerează elaborarea de studii de fezabilitate a deținătorilor de licență de exploatare a cărbunelui în scop non-energetic până în 2032.</p> <p>Se sugerează crearea cadrului legislativ care să reglementeze conceptul de capacitate de rezervă. Este sugerată menținerea în rezervă a grupurilor de energie pe lignit până în 2032, având scopul de a echilibra sistemul până se reușește stocarea energiei din surse regenerabile.</p> <p>Se sugerează furnizarea prioritară de gaze către capacitățile de producere a energiei pe gaze cu rol de echilibrare, în cazul unei crize.</p> <p>Se sugerează furnizarea prioritară de gaze către capacitățile de producere a energiei pe gaze cu rol de echilibrare, în cazul unei crize.</p> <p>Se sugerează adăugarea mențiunii că în cazul în care tehnologia de captare a CO2 devine matură și viabilă financiar, perioada de funcționare a grupurilor pe lignit poate fi prelungită după 2032.</p> <p>Se sugerează completarea la pag. 101 cu: Avizele, autorizațiile și acordurile de construcție pentru proiectele finanțate din Fondul de Modernizare aprobate de Comisia Europeană vor fi emise cu celeritate, având caracter prioritar.</p>		<p>energie electrică din țări non-UE sunt subiectul Regulamentului CBAM.</p> <p>Observațiile specifice cu privire la absorbția GES/clădiri cu emisii 0 pot fi adresate în cadrul procesului de revizuire PNIESC (Septembrie 2024).</p> <p>Conceptul de capacitate de rezervă este deja reglementat la nivel UE/național, dar implementarea acestuia ține de rezultatele studiului de adecvanță (solicitat expres de către Ministerul Energiei și în contextul reevaluării Planului de Restructurare aparținând CE Oltenia) ce urmează a fi realizat de către CNTEE Transelectrica (rezultate așteptate în 2025-2026, conform estimărilor actuale).</p> <p>Cu referire la furnizarea prioritară de gaze în cazul unei crize, precizăm că acțiunile și măsurile avute în vedere în cazul unei crize se stabilesc în baza unui Plan (menționat în Strategie) care se actualizează periodic, părțile interesate putând furniza argumente în vederea modificării/completării acestuia la momentul respectiv. În ceea ce privește emiterea cu celeritate a diverselor avize și autorizații pentru proiectele finanțate din Fondul de Modernizare nu sunt furnizate explicații și justificări privind tratamentul preferențial al acestor investiții comparativ cu proiecte finanțate din alte surse (de ex. PNRR).</p>
8.	13.07.2024	Federația Patronală Petrol și Gaze	office@fppg.ro	Se reclamă caracterul descriptiv al strategiei, care nu stabilește astfel o direcție clară pentru atingerea obiectivelor prevăzute.	Preluată parțial	Măsurile și politicile propuse recent la nivel european (inclusiv NZIA), dar care nu au reușit să facă obiectul transpunerii/implementării la nivel

				<p>Consideră că Strategia nu se raportează la măsurile și politicile propuse recent la nivel european (Directiva și Regulamentul privind reforma pieței de energie, NZIA).</p> <p>Se propune actualizarea datelor, modelelor și graficelor preluate din cadrul PNIESC pentru a asigura coerența informațiilor și a modelării.</p> <p>Consideră că proiectul Strategiei Energetice nu abordează mecanismele financiare necesare pentru sprijinirea investițiilor propuse, nici barierele legislative existente. Este necesară o evaluare cuprinzătoare a sumelor ce urmează a fi investite, o repartizare între investițiile publice și private, și o defalcare a investițiilor pe domenii.</p> <p>Se propune completarea capitolului referitor la diversificarea surselor de aprovizionare cu resurse energetice primare, în acord cu planul REPowerEU și strategia externă a UE în domeniul energiei.</p> <p>Se propune includerea documentelor programatice europene referitoare la energia eoliană offshore și stabilirea unor obiective specifice pentru dezvoltarea acesteia, cum ar fi consolidarea infrastructurii de rețea, accelerarea procedurii de autorizare, asigurarea amenajării spațiului maritim integrat, consolidarea rezilienței infrastructurii, cercetarea și inovarea în sprijinul energiei offshore și dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare.</p> <p>Se propune introducerea în lista documentelor programatice existente la nivel național și a OUG nr. 97/2023 pentru aprobarea Planului de amenajare a spațiului maritim prin includerea tuturor măsurilor avute în vedere de ordonanța de urgență (principii, obiective, viziune strategică, stabilirea și delimitarea responsabilităților autorităților competente, procesul de planificare etc.).</p> <p>Consideră necesar reevaluarea volumelor preconizate de biocombustibili și combustibili</p>	<p>național vor fi avute în vedere cu proxima oportunitate de revizuire a Strategiei energetice (2026-2027). Au fost actualizate datele și graficele preluate din cadrul PNIESC (inclusiv reevaluarea volumelor preconizate de biocombustibili și combustibili sintetici).</p> <p>În privința ecosistemului de industrii competitive care să utilizeze gaze naturale eficient din punct de vedere al emisiilor de CO₂ considerăm că propunerea ar trebui adresată în contextul elaborării Strategiei Industriale a României 2024 – 2030. Mecanismele financiare necesare pentru sprijinirea atingerii obiectivelor/investițiilor propuse se vor regăsi în PNIESC actualizat. A fost completat capitolul referitor la diversificarea surselor de aprovizionare cu resurse energetice primare, în acord cu planul REPowerEU și strategia externă a UE în domeniul energiei.</p> <p>În cadrul obiectivului specific 1.3 s-a introdus obiectivul de 3GW de energie eoliană offshore. Detaliile privind planul pentru lanțul valoric al hidrogenului, asigurând corelarea cererii cu oferta și cu infrastructura necesară pot fi analizate/discutate ulterior în contextul Strategiei Naționale a Hidrogenului și a Planului de Acțiune aferent acesteia (inclusiv a revizuirii acestor documente). Rolul combustibililor fosili este confirmat prin referirile la sursele de energie care vor asigura consumul final de energie în sectorul producerii de energie electrică,</p>
--	--	--	--	---	---

				<p>sintetici, datorită posibilității României de a se transforma din importator în producător de biocombustibili.</p> <p>Se propune încurajarea unui ecosistem de industrii competitive care să utilizeze gaze naturale eficient din punct de vedere al emisiilor de CO2.</p> <p>Se propune detalierea planului pentru lanțul valoric al hidrogenului, asigurând corelarea cererii cu oferta și cu infrastructura necesară, în acord cu țintele prevăzute în documentele programatice (exemplificare pag. 83 Strategie).</p> <p>Se propune clarificarea rolului combustibililor fosili în viitorul mix energetic.</p> <p>Referitor la cantitățile de stocare a CO2 menționate la pag. 57 în Strategie, consideră că acestea pot avea doar caracter indicativ, nu de țintă. Motivarea face trimitere la dispozițiile și metodologiile din cadrul NZIA care acoperă orizontul 2030, la potențialul realist de stocare, fezabil din punct de vedere economic, și la stadiul dezvoltării celorlalte segmente ale lanțului valoric.</p> <p>Se sugerează pregătirea unui plan pentru desemnarea zonelor de accelerare a energiei regenerabile, pentru a evalua impactul asupra mediului al proiectelor propuse.</p> <p>Se propune crearea unui cadru de reglementare clar pentru integrarea biometanului în SNT și a unui plan de dezvoltare pentru infrastructura de biometan, inclusiv instalații de producție și soluții de stocare. Dezvoltarea biometanului nu se regăsește în planul de acțiune al Strategiei. Referitor la dezvoltarea producției de biometan, Strategia nu prevede programe de dezvoltare, mecanisme de sprijin și modalități de pilotare de proiecte.</p>	<p>respectiv încălzire/răcire și, mai ales, transporturi (datele fiind, așa cum se menționează mai sus, actualizate față de versiunea anterioară consultării publice). De asemenea, desemnarea zonelor de accelerare a energiei regenerabile este în atenția Ministerului Energiei, care pregătește un studiu (plan) comprehensiv, ce urmează a fi publicat în 2025.</p> <p>În privința biometanului, s-a stabilit o țintă la nivelul anului 2030 prin Strategie, fiind actualizat și planul de acțiune în acest sens.</p> <p>Au fost introduse în cuprinsul Strategiei soluțiile sugerate pentru stocarea energiei.</p> <p>Oportunitatea/stabilirea alocărilor pentru elaborarea de studii/proiecte/investiții va fi finalizată odată cu elaborarea PNIESC actualizat (Septembrie 2024) și va fi rediscutată în marja revizuirii Strategiei la orizontul 2026-2027 (pentru a încorpora și efectul noilor politici și măsuri menționate mai sus).</p> <p>OUG nr. 92/2024 privind înființarea rețelei naționale de ghișee unice de eficiență energetică va fi menționat în contextul mai relevant al PNIESC actualizat.</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>Consideră necesare clarificări suplimentare privind corelarea consumului de energie electrică și gaze naturale.</p> <p>Propun includerea în Strategie, în cadrul obiectivului specific OS 1.5. - Creșterea capacităților de interconectare transfrontalieră a rețelelor de transport de energie sau crearea unui obiectiv specific separat privind dezvoltarea rețelelor offshore, pentru a fi în acord cu măsurile și politicile propuse la nivel European.</p> <p>Se sugerează includerea a trei soluții pentru stocarea energiei: implementarea de sisteme de stocare pe bază de baterii în cadrul parcurilor de energie regenerabilă, dezvoltarea operatorilor independenți de stocare și promovarea sistemelor de stocare „Behind-the-meter”.</p> <p>Se propune creșterea finanțărilor pentru proiectele de interes comun și încurajarea studiilor privind necesitățile de interconectare.</p> <p>Recomandă includerea printre documentele existente la nivel național a OUG nr. 92/2024 privind înființarea rețelei naționale de ghișee unice de eficiență energetică.</p> <p>Propun includerea unor aspecte privind digitalizarea procedurii de autorizare în cazul proiectelor de energie regenerabilă.</p>		
9.	12.07.2024	Asociația Română pentru Energie Eoliană (RWEA) și Asociația Industriei Fotovoltaice din România (RPIA)	office@rwea.ro office@rpia.ro		<p>Consideră necesară introducerea în Strategie a unor elemente adiționale, respectiv:</p> <p>(I) reglementări clare - elaborarea unui cadru legislativ și de reglementare stabil și predictibil, care să susțină dezvoltarea proiectelor de energie regenerabilă și stocare și a proiectelor de producție hidrogen verde;</p> <p>(II) parteneriate public-private - promovarea parteneriatelor public-private pentru dezvoltarea infrastructurii energetice necesare, implicând atât companii locale, cât și internaționale și cointeresându-le în dezvoltarea acestor asocieri;</p>	Preluată parțial	Cadrul legislativ privind stocarea este în curs de elaborare, iar cel privind hidrogenul verde este prevăzut în planul de acțiune aferent Strategiei Naționale a Hidrogenului. Pe de altă parte, Strategia Energetică nu exclude utilizarea parteneriatelor public-private pentru dezvoltarea de proiecte de infrastructură energetică. Cu referire la flexibilizarea pieței, având în vedere stadiul reglementărilor europene (ex: Electricity Market Directive) sau

				<p>(III) flexibilizarea pieței – necesitatea unor schimbări fundamentale în ceea ce privește modul în care energia produsă este comercializată (produse flexibile, bazate pe profilul de producție, cu decontare granulară, care să permită adaptabilitatea consumului) pentru a atenua presiunile asupra stabilității sistemului.</p> <p>Recomandă că ar trebui încurajată exploatarea potențialului regenerabil, descentralizat, în special în condițiile obiectivului creșterii gradului de interconectare transfrontalieră (OS 1.5).</p> <p>Propune includerea documentelor programatice existente la nivel european și asumarea unor obiective specifice naționale privind dezvoltarea și promovarea energiei eoliene offshore, complementate de măsuri relevante, precum: consolidarea infrastructurii de rețea și a cooperării regionale, accelerarea procedurii de autorizare, asigurarea amenajării spațiului maritim integrat, consolidarea rezilienței infrastructurii, cercetarea și inovarea în sprijinul energiei offshore, dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare și a competențelor.</p> <p>Consideră necesară introducerea în conținutul Strategiei a unei asumări clare cu privire la creșterea transparentizării, realizată prin crearea unui mecanism de verificare și prin publicarea periodică a situației proiectelor, flexibilizarea termenelor de implementare și introducerea unui buget clar, defalcat, al tuturor fondurilor disponibile la nivel național, precum și al unui calendar al apelurilor viitoare.</p> <p>Consideră că este fundamental ca documentul strategic să includă măsuri clare, care să faciliteze crearea unui cadru legislativ și concurențial, în conformitate cu Regulamentul european în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice.</p>	<p>naționale de profil, precum și specificitatea propunerii, aceasta poate fi abordată mult mai eficient în acest stadiu prin comunicarea cu ANRE/Transelectrica. La momentul revizuirii actului normativ prezent și odată cu consolidarea înțelegerii efectelor acestor schimbări “fundamentale”, Strategia ar putea include obiective specifice privind aspectele semnalate.</p> <p>Pe de altă parte, exploatarea potențialului regenerabil, descentralizat a fost și este încurajată prin multiple surse de finanțare (PNRR și Fondul de Modernizare pentru consumatori non-casnici, respectiv Casa Verde consumatori casnici)</p> <p>Propunerea privind includerea de măsuri complementare și mecanisme de finanțare alternative, precum obligațiunile verzi sau PPA-urile, va fi analizată în cadrul PNIESC actualizat.</p> <p>În cadrul obiectivului specific 1.3 s-a introdus obiectivul de 3 GW de energie eoliană offshore.</p> <p>Cu referire la introducerea unei asumări clare privind creșterea transparentizării, obiectivul este în curs de implementare ținând cont de recomandările Raportului privind studiul referitor la identificarea unor posibile bariere legislative la intrarea pe piață din perspectiva racordării noilor capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile la SEN, inclusiv la rețelele de distribuție a energiei electrice, în ceea ce privește emiterea ATR la rețele (R5 și R6). În ceea ce privește introducerea unui</p>
--	--	--	--	---	--

					<p>Consideră că Strategia Energetică ar trebui să conțină aspecte privitoare la crearea unui cadru de reglementare, atât la nivel de legislație primară, cât și secundară, care să stabilească un set de criterii, resurse, standarde tehnice și metodologii de certificare, care să creeze un cadru stabil pentru atragerea investitorilor.</p>		<p>buget clar, defalcat, al tuturor fondurilor disponibile la nivel național precizăm că PNIESC actualizat va conține mai multe elemente și detalii în acest sens (calendarul apelurilor viitoare este disponibil public și actualizat periodic pe site-urile instituțiilor organizatoare).</p> <p>Propunerea de actualizare a obiectivelor specifice pentru energia regenerabilă, inclusiv detalierea capacităților și termenelor aferente, nu a fost preluată, deoarece cifrele și proiecțiile referitoare la capacitățile SRE au fost actualizate în conformitate cu modelările realizate în cadrul Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) actualizat, care reflectă posibilitatea de a contribui la țintele și angajamentele asumate la nivel european. În plus, aspectele legate de dezvoltarea infrastructurii și repowering-ul proiectelor sunt deja luate în considerare în cadrul modelării.</p>
10.	03.07.2024	Asociația pentru Combustibili Sustenabili (ACS)	vlad.stoicescu@sustainable.ngo		<p>S-au făcut următoarele recomandări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nu alocă suficientă atenție transporturilor, iar contribuția Ministerului Transporturilor la dezvoltarea strategiei pare a fi marginală. - nu există o implicare clară și coordonată a Ministerului Mediului și Administrației Fondului pentru Mediu pentru sprijinirea formării lanțurilor valorice de colectare a deșeurilor pentru producția de biocombustibili. De asemenea, nu este clar dacă Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, cât și Ministerul Dezvoltării sunt implicate în implementarea în piață a resurselor financiare pentru soluțiile de transport și grupare a deșeurilor în ansamblele de gazificare, ceea ce ar putea 	Nepreluată	<p>Strategia Energetică se concentrează în principal pe obiectivele și măsurile legate de sectorul energetic. Aspectele privind transporturile și implicarea altor ministere, cum ar fi Ministerul Transporturilor și Ministerul Mediului, sunt abordate în alte documente strategice relevante, cum ar fi Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) actualizat și alte politici sectoriale. Cu toate acestea, Ministerele își vor putea exprima punctul de vedere în</p>

					<p>optimiza considerabil lanțurile valorice și eficiența energetică.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolul municipalităților și consiliilor județene ca gestionari ai resurselor biologice catalogate eronat drept "deșeu" trebuie să fie mai clar definit și subliniat în Strategie, - Strategia ar trebui să abordeze mai corect și concis subiectul Resurselor Energetice de Tranziție, punând un accent deosebit pe gazele naturale lichefiate (GNL) și gazele naturale comprimate (GNC), - Strategia nu aduce suficientă valoare adăugată sectorului agricol, în contextul în care Uniunea Europeană promovează consolidarea comunităților agro-energetice pentru producția resurselor biologice energetice. 		<p>procesul de avizare interinstituțională al Strategiei. Propunerea referitoare la definirea clară a rolului municipalităților și consiliilor județene în gestionarea resurselor biologice nu a fost preluată, deoarece Strategia Energetică se concentrează pe obiectivele și prioritățile energetice generale, urmând ca detaliile operaționale să fie gestionate prin documente sectoriale complementare. Propunerea privind Resursele Energetice de Tranziție, cu accent pe gazele naturale lichefiate (GNL) și gazele naturale comprimate (GNC), nu a fost preluată, deoarece acest subiect este abordat în detaliu în cadrul Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC).</p>
11.	10.07.2024	Organizația Femeilor Antreprenor	anamaria.ica_toiu@avisso.eu		<p>Este propus un program de stimulare a eficienței energetice, „EcoVoucher”, care ar acorda vouchere pentru finanțarea parțială a auditurilor energetice și a implementării măsurilor recomandate. Se sugerează și crearea unui fond care să ofere garanții pentru împrumuturile contractate de IMM-uri în scopul efectuării auditurilor și implementării măsurilor de eficientizare energetică. Garanțiile ar duce la condiții de creditare mai bune pentru IMM-uri. Se recomandă și implementarea diverselor granturi pentru finanțarea acestor măsuri. În plus, se recomandă implementarea Contractelor de Performanță Energetică (CPE) pentru IMM-uri.</p>	Nepreluată	<p>Observațiile și sugestiile transmise vor fi avute în vedere/analizate, ținând cont de specificitatea acestora, în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024).</p>
12.	11.07.2024	Asociația Marilor Consumatori Industriali de Energie (ABIEC)	arusanu@abiec.ro		<p>Se sugerează indicarea sursei de finanțare pentru fiecare obiectiv general și indicatori măsurabili. Practic, o detaliere a strategiei de finanțare, împărțită pe obiective, resurse, acțiuni și indicatori de performanță. Se recomandă și o detaliere a decarbonării industriei energo-intensive, obiectiv pentru care trebuie să fie</p>	Preluată parțial	<p>Observațiile și sugestiile transmise vor fi avute în vedere/analizate, ținând cont de specificitatea acestora, în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024).</p>

					<p>acordată finanțare companiilor în cauză. Se recomandă completarea strategiilor legate de hidrogen și captarea carbonului, cu precădere legat de asigurarea unei rețele dedicate transportului hidrogenului. Este necesară o detaliere a surselor de finanțare pentru fiecare obiectiv general, menționând programele viitoare și măsurile în cazul suspendării temporare a fondurilor europene. Este importantă o abordare detaliată a decarbonizării producției industriale, incluzând creșterea consumului de energie electrică și adoptarea de tehnologii noi și eficiente. De asemenea, se recomandă întărirea rețelelor de distribuție pentru electrificarea instalațiilor industriale și includerea programelor specifice pentru producția de hidrogen verde și CCSU. Se propune completarea Strategiei și consolidarea siguranței infrastructurii critice cu o rețea/sistem dedicat pentru transportul hidrogenului.</p>		
13.	12.07.2024	Asociația WWF România, Declic, Bankwatch și 2 Celsius	raluca.petcu@bankwatch.org		<p>Se sugerează o formulare mai puțin generală a obiectivelor și a indicatorilor de măsurare. Se reclamă faptul că Strategia nu cuprinde un obiectiv dedicat procesului de tranziție justă.</p> <p>Se sugerează abordarea unei strategii energetice diferite în cadrul OS 1.2, ținta fiind scăderea consumului de gaz, nu statutul de exportator net dorit până în 2027.</p> <p>Este criticată folosirea gazului drept combustibil de tranziție în cadrul OS 2.2.1. Se sugerează că termocentralele actuale pe combustibili fosili nu ar trebui înlocuite 1 la 1 cu unele bazate tot pe gaze fosile. Este sugerată înlocuirea unei părți mari cu energie din surse regenerabile.</p> <p>Este criticată extinderea rețelelor de distribuție a gazelor, fiind numită o „povară suplimentară” pentru consumatori.</p> <p>Se sugerează ca în cadrul OS 3.1 să se ia în considerare un mix energetic care să includă pompe de căldură industriale și panouri solare. De asemenea, se sugerează actualizarea zonelor cu potențial geotermal și este criticată tranziția centralelor la hidrogen verde din cauza prețului acestuia.</p>	Preluat parțial	<p>Cu privire la observațiile conform cărora formulările obiectivelor sunt generale și nu pot fi măsurate (Obiectivele 1, 2, 3 și 4) facem precizarea că Planul de Acțiune al Strategiei este aliniat cu PNIESC actualizat. Varianta actualizată conține majoritatea datelor solicitate (ultimul an de referință pentru care au fost disponibile informații fiind 2022).</p> <p>Cu referire la obiectivul 5, având în vedere stadiul actual al reglementărilor europene (ex: Electricity Market Directive) sau naționale de profil, precum și faptul că Obiectivul 5 din Strategia Energetică este corelat cu Dimensiunea piața internă a energiei din varianta PNIESC actualizat, informațiile pot fi regăsite parțial în planul mai sus menționat, iar detalierea rezultatelor aferente unor indicatori va putea fi</p>

				<p>În cadrul OS 4.3 se sugerează optarea pentru pompele de căldură individuale datorită eficienței energetice a acestora.</p> <p>În cadrul OS 2.1.1 se sugerează alinierea țintelor României pentru ponderea SRE în mixul energetic la recomandările Comisiei Europene.</p> <p>În cadrul OS 2.1.1 se sugerează încetarea includerii altor capacități de producție hidroenergetice, întrucât a fost depășită limita de sustenabilitate. Datorită necredibilității economice a utilizării unei cantități atât de mari de hidrogen, este recomandată creșterea țintelor SRE și adăugarea de noi capacități de stocare, în detrimentul centralelor pe gaze.</p> <p>În cadrul OS 2.1.1 se sugerează ca biomasa solidă să joace un rol limitat în sistemul energetic, din cauza potențialului acesteia de a accentua sărăcia energetică și faptului că aceasta nu poate fi considerată ca fiind neutră din punct de vedere climatic.</p> <p>În cadrul OS 1.5.1, se recomandă analizarea supraîncărcării rețelelor de transport, în scopul dezvoltării acestora.</p> <p>În cadrul OS 2.3 este sugerată stabilirea unui obiectiv mai ambițios pentru stocare (1 GWh până în 2035).</p> <p>Se recomandă, în cadrul OS 2.3, ca stocarea CO2 să fie folosită cu precădere în industria non-energetică. Este criticat exemplul folosirii tehnologiei CCS în cadrul termocentralelor.</p> <p>Sunt sugerate mai multe schimbări în cadrul OS 2.2.2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Biometan: se recomandă interzicerea folosirii lemnului primar în producerea biometanului. 2) Hidrogenul și metanul sintetic sunt considerate ca nefiind eficiente și viabile economic. <p>În cadrul OS 5.4.1 se solicită includerea mai multor procese participative care să includă comunitățile și societatea civilă.</p> <p>Se menționează nevoia de identificare a surselor de finanțare în cadrul Strategiei.</p>	<p>prezentată/elaborată în cadrul unei revizuii ulterioare a Strategiei Energetice.</p> <p>În ceea ce privește Obiectivul 6, Strategia prevede accelerarea implementării contoarelor inteligente întrucât documentul pune accent pe finalizarea operațională 100% a contorizării inteligente înainte de 2032. Mai mult, Programul 6.3.2 prevede înființarea unui Security Operations Center (SOC) sectorial în domeniul energiei, din care să facă parte toate persoanele juridice de drept public și privat din sectorul energetic.</p> <p>Din perspectiva procesului de tranziție justă există, pe lângă referirile în PNIESC actualizat, și o serie de obiective cuantificabile care se regăsesc deja în Programul Operațional Tranziție Justă. În context, dorim să menționăm că Strategia, în completarea celor de mai sus, prevede în cadrul R.4.6, printre altele, investiții în unități de pentru echipamente în zonele afectate de tranziția energetică, susținând astfel comunitățile locale. În regiunile cu o concentrație mare de astfel de unități de producție, vor fi înființate centre de formare pentru specialiști în domenii relevante.</p> <p>Cu privire la observațiile formulate în cazul obiectivelor specifice dorim să precizăm următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • OS 1.2. Reducerea sau eliminarea dependențelor de resurse energetice primare din import, OS 2.2.1 Înlocuirea
--	--	--	--	--	---

							<p>capacităților de producție de energie electrică poluante care vor ieși din exploatare cu capacități noi, eficiente și cu emisii reduse și OS 4.2.</p> <p>Creșterea gradului de racordare a consumatorilor casnici și industriali la rețeaua de distribuție a gazelor naturale – creșterea estimată a utilizării resurselor interne de gaze naturale este aliniată, din punctul nostru de vedere, cu politica UE de reducere a dependenței de gaze naturale provenite din țări non UE, cu referire, în special, la Federația Rusă. Referindu-ne la costurile surselor de gaz interne, respectiv prețul de comercializare al gazului în contextul interconectării piețelor, proiecțiile utilizate la elaborarea PNIESC actualizat (valabile și pentru Strategia Energetică) au ținut cont de încadrarea tehnologiilor, respectiv a prețurilor de comercializare a energiei în criteriile de selecție ale acestora. Pe de altă parte, observăm că și în contextul în care ponderea energiei regenerabile crește în sistemul energetic european, prețurile nu au scăzut conform așteptărilor, existând multe alte elemente care pot influența prețul pieței (de ex: infrastructura necesară). Cu privire la emisii, facem mențiunea că sectorul energetic este și rămâne pe termen mediu cel mai performant sector, fiind</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>nevoie de măsuri suplimentare sau adiționale și în cazul altor sectoare, precum transporturi, deșeuri, agricultură, etc. Estimările privind consumul au în vedere, în principal, utilizarea gazului pe termen mediu în înlocuirea producției de energie electrică din cărbune. În paralel, așa cum se poate observa și în varianta revizuită a Strategiei, România va încuraja dezvoltarea producției de gaze verzi. În privința recomandării legate de concentrarea Strategiei pe dezvoltarea regenerabilelor și integrarea lor, menționăm că Strategia prevede o creștere a nivelului de ambiție privind ponderea de SRE-E de la 50% în 2025, la 61% în 2035 și la 78% în 2045, an în care, de altfel, așa cum se va putea observa din varianta PNIESC actualizat ce va fi supusă consultării publice în septembrie 2024, România atinge neutralitatea climatică cu 5 ani mai devreme decât obiectivul fixat anterior (2050). În context, menționăm faptul că evoluția integrării de noi surse regenerabile în rețea nu depinde doar de planificare, ci și de disponibilitatea echipamentelor și forței de muncă necesare, precum și de dezvoltarea infrastructurii. Astfel, printre provocările curente legate de dezvoltarea accelerată a regenerabilelor se află și</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>dependența de importurile de tehnologie din Asia.</p> <p>În ceea ce privește utilizarea rețelei actuale și/sau extinderea acesteia, menționăm că, prin creșterea injecției de biometan în rețele, România intenționează să înlocuiască în mod treptat gazul natural în diverse procese, dar această tendință va trebui să fie confirmată de rezultatele implementării proiectelor menționate mai sus în următorii ani, astfel încât la viitoare revizuire a Strategiei să existe mai multă claritate cu privire la planurile de înlocuire a gazului natural.</p> <ul style="list-style-type: none">• OS 3.1. Abordarea integrată a sectorului de încălzire și răcire centralizată a clădirilor, cu coordonarea proiectelor de investiții pe întreg lanțul valoric – În România, decarbonarea sectorul de încălzire și răcire prezintă provocări numeroase și semnificative, prezenta Strategiei precum și Planul de Acțiune (coroborat cu PNIESC actualizat) propune politic și măsuri detaliate la un nivel de ambiție fără precedent, astfel ponderea SRE-Î&R va reprezenta 48% din consumul final brut de energie în sectorul încălzire și răcire la nivelul anului 2035, respectiv 78% la nivelul anului 2050, urmare a utilizării crescute a pompelor de căldură, a colectoarelor solare termice, precum și a gazelor
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>verzi cum ar fi biometanul și hidrogenul verde.</p> <p>În ceea ce privește operaționalizarea structurilor de tip sate autonome energetice, comunități energetice, etc, măsurile și politicile aferente Planului de Acțiune din cadrul Strategiei Energetice vor fi prevăzute în PNIESC actualizat, urmând a fi incluse în varianta revizuită a Strategiei (2026-2027).</p> <p>Configurațiile hibride pompe de căldură-gaze au în vedere, doar decarbonizarea clădirilor care dețin deja centrale pe gaze și răspund unor situații prezentate deja în Strategie (<i>„Tinând cont că astfel de momente survin iarna în timpul nopții, pot fi excluse capacitățile de solar fotovoltaic (cele fără stocare în baterii), astfel că rețelele de energie electrică ar fi solicitate în mod considerabil într-un timp foarte scurt. Din acest motiv, configurația hibrid, în care centrala pe gaz în condensare ar prelua acest „vârf” de consum în locul pompei de căldură, ar fi o alternativă mai sigură din punct de vedere al aprovizionării și confortului consumatorilor și al adecvantei sistemului”</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> OS 2.1.1. Creșterea ponderii SRE în mixul energetic prin capacități noi de generare din surse regenerabile – în cadrul versiunii actualizate a
--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>Strategiei, țintele privind ponderea SRE totală, precum și țintele sectoriale aferente au fost actualizate.</p> <p>Mențiunea „<i>este necesară instalarea a câte 10 MW de capacități noi de cogenerare pe biomasă în fiecare an până în 2050</i>” a fost îndepărtată, iar în privința alternativelor enumerate, gradul de răspândire / utilizare a unei anumite tehnologii are în vedere componenta și disponibilitatea locală din perspectiva surselor respectiv a analizei cost-beneficiu.</p> <p>Cu referire la diverse proiecte inovatoare (ex: utilizarea bateriilor de nisip), tehnologiile și tipurile de proiecte menționate în Strategie, au avut în vedere maturitatea acestora. Ținta de 2.5 GW capacitate totală instalată la prosumatori la nivelul anului 2030 este inclusă în categoria Solar din legenda graficului <i>Traietoria estimată pentru capacitatea instalată de producere a energiei electrice</i>.</p> <p>În materie de comunități energetice, România are obligația să creeze un cadru care favorizează dezvoltarea acestora. Ministerul Energiei consideră că odată creat acest cadru (în acest sens fiind constituit un grup de lucru cu participarea largă a părților interesate), împreună cu rezultatele implementării proiectelor derivate din acesta,</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

						<p>se va putea stabili o țintă fezabilă.</p> <ul style="list-style-type: none">• OS 4.5.2 colaborare instituțională trans-sectorială pentru combaterea sărăciei energetice – în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024), PNIESC actualizat prevede crearea unui comitet interministerial pentru protejarea consumatorilor vulnerabili și reducerea sărăciei energetice. În cadrul comitetului vor face parte: reprezentanți ai ministerelor-cheie și reprezentanți ai mediului academic. Grupul aferent procesului de programare a Planului Național Social de Climă este dedicat analizei, în principal, instrumentelor și intervențiilor financiare pentru atenuarea efectelor Directivei ETS2 (care nu a fost încă transpusă în legislația națională). <p><i>Mențiunea „investiții în tehnologii CCS pentru a permite captarea CO2 la sursă (de exemplu, în centralele termoelectrice pe bază de cărbune)” a fost înlocuită cu „Investițiile în tehnologii CCS pentru a permite captarea CO2 la sursă (de exemplu, instalații industriale incluse în EU-ETS din industriile oțelului, cimentului, petrolului și gazelor naturale, producției de</i></p>
--	--	--	--	--	--	--

							<i>energie și din alte industrii intens poluatoare)</i> ”
14.	12.07.2024	American Chamber of Commerce in Romania (AmCham)	mgheorghita@amcham.ro		<p>Sunt sugerate diverse clarificări și reformulări ale textului.</p> <p>Se recomandă și includerea obiectivelor UE pentru energia din surse regenerabile offshore în cadrul Strategiei. Se propune înființarea unor ghișee unice de eficiență energetică. Se sugerează simplificarea investițiilor în capacități de stocare a energiei electrice și crearea unor piețe de capacitate pentru acestea. De asemenea, se cere implementarea posibilității de a transfera garanții de origine ca parte a PPA-urilor financiare și, în interval de 1-2 ani, aderarea României ca membru cu drepturi depline în AIB. Se sugerează simplificarea și creșterea transparenței acordării de finanțare și avize. Se cere adăugarea unui obiectiv separat privind dezvoltarea energiei offshore. Se recomandă și crearea unor planuri care să desemneze zone de accelerare a energiei regenerabile. De asemenea, sunt propuse diverse completări cu privire la biometan, stimulente de investiții și stocarea energiei.</p>	Preluată parțial	<p>Crearea piețelor de capacitate pentru stocarea energiei reprezintă un mecanism avut în vedere în procesul de analiză a celor mai bune opțiuni de finanțare a capacităților de stocare, pentru care va fi necesară însă și opinia Operatorului de Transport și Sistem (OTS). În același timp, Ministerul Energiei lucrează deja, împreună cu ANRE, la implementarea transferului garanțiilor de origine prin PPA-uri, precum și la aderarea României la AIB.</p> <p>Desemnarea zonelor de accelerare a energiei regenerabile va fi analizată într-un studiu separat, derulat de Ministerul Energiei, care va aborda în detaliu acest aspect (reprezentând deja o obligație în baza RED 3, care va fi în curând transpusă în legislația națională).</p>
15.	12.07.2024	Asociația Comitetul Național Român al Consiliului Mondial al Energiei (CNR-CME)	secretariat@cnr-cme.ro		<p>Se recomandă completarea programelor cheie introduse prin OUG 91/2024 care a modificat OUG 60/2022.</p> <p>Se recomandă promovarea comunităților de energie din surse regenerabile în cadrul Strategiei Energetice.</p> <p>Se propune o abordare care nu favorizează anumite tehnologii de stocare a energiei. De asemenea, se propune introducerea hidrogenului ca soluție pentru stocarea energiei sau pentru altă utilizare a acestuia (injecția în rețelele de gaze naturale, realizând astfel cuplarea sectorială a rețelelor de gaze și electricitate, producția de metan sintetic, utilizarea pentru mobilitate alternativă, ca gaz industrial etc.). Se recomandă și detalierea acțiunilor legate de distribuția energiei electrice către consumatori și</p>	Preluată parțial	<p>Propunerile privind tehnologiile de stocare a energiei, utilizarea hidrogenului și dezvoltarea biometanului sunt deja abordate în mod general prin Strategia Energetică și PNIESC, iar detalierea acestora va fi gestionată prin reglementări și inițiative specifice. De asemenea, acțiunile legate de distribuția energiei și modelul de piață sunt în continuă monitorizare și evaluare de către autoritățile competente.</p>

					<p>reanalizarea funcționalității modelului de piață al energiei electrice.</p> <p>Se sugerează includerea următoarelor elemente în scopul dezvoltării producției de biometan: crearea unui cadru de reglementare clar pentru integrarea biometanului în SNT, precum și crearea unui plan de dezvoltare pentru infrastructura de biometan.</p> <p>Se menționează și nevoia de a detalia strategia de cercetare și dezvoltare tehnologică.</p>		
16.	12.07.2024	Asociația Gazului Natural pentru Vehicule (NGVA)	president@ngva-romania.eu		<p>Se sugerează promovarea gazului natural de către statul român nu doar ca sursă de energie, dar și drept combustibil. În acest sens, solicită elaborarea unei strategii naționale care să promoveze investițiile în infrastructură pentru gazul natural, să faciliteze accesul la finanțare pentru proiectele de extindere a rețelelor de distribuție și să integreze mai eficient gazul natural în planurile de dezvoltare sustenabilă.</p> <p>De asemenea, se recomandă adoptarea de măsuri pentru stimularea producerii și utilizării biometanului drept combustibil. În acest sens se solicită instituirea unei reglementări care să legitimeze certificarea biometanului și injectarea acestuia în rețelele de gaze naturale.</p>	Nepreluată	Observațiile și sugestiile transmise vor fi avute în vedere/analizate, ținând cont de specificitatea acestora, în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024).
17.	10.07.2024	Fundația "Acțiunea Ecologică Română" CCAES-Centrul de Cercetare Aplicată în Ecologia Sistemică	fundatia.aer@gmail.com	<p>Principiul "Atingerea neutralității climatice până în 2050"</p> <p>Principiul "Dezvoltarea sectorului de stocare a energiei electrice și termice"</p> <p>Obiectivul "Energie cu emisii scăzute de carbon"</p>	<p>Principiul "Contribuții susținute pentru neutralitatea climatică până în 2050"</p> <p>Principiul "Dezvoltarea sectorului de stocare a energiei electrice și termice, cu grad redus de poluare"</p> <p>Obiectivul "Energie cu grad redus de poluare"</p>	Nepreluată	Considerăm că formularea actuală a textului este adecvată și reflectă în mod corect principiile și obiectivele Strategiei Energetice
18.	13.07.2024	Federația Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie (ACUE)	office@acue.ro		<p>Se sugerează corelarea țințelor în materie de energie și climă cu nevoile reale de consum la nivel național și actualizarea documentului programatic cu setul de reforme vizat prin Electricity Market Design (EMD). De altfel, datele referitoare la mixul energetic primar al României necesită actualizare.</p> <p>Viziunea de dezvoltare propusă a industriei energetice nu ține cont suficient de implicațiile</p>	Preluată parțial	Țintele în materie de energie și climă au fost deja actualizate conform modelării din PNIESC actualizat, care corelează aceste obiective cu nevoile reale de consum la nivel național. Strategia Energetică oferă o viziune integrată de dezvoltare a sectorului

				<p>asupra altor sectoare economice sau de necesitățile acestora în raport cu resursele energetice.</p> <p>Se recomandă ca extinderea rețelei de gaze să reflecte principiul eficienței economice sau, cel puțin, acolo unde electrificarea consumului se dovedește a fi dificilă, nu uniform pe teritoriul țării.</p> <p>Se sugerează și adăugarea unor planuri privind investiții în infrastructura de energie în cadrul Obiectivului 6. Instalațiile de încălzire hibride (pompă de căldură și centrală pe gaz) sunt prezentate ca fiind o măsură de tranziție.</p> <p>Se recomandă includerea acțiunilor și obiectivelor tuturor organismelor implicate în SEN. Se propune crearea unei secțiuni distincte care să trateze problema flexibilității sistemului energetic și asigurarea cadrului legislativ necesar pentru aceasta. Se sugerează și revizuirea cadrului legislativ pentru a stimula modernizarea rețelei de gaze naturale privind preluarea de gaze verzi. Se recomandă detalierea strategiei de finanțare, menționându-se sursele acesteia.</p> <p>Se sugerează dezvoltarea unui capitol privind strategia și politica economică a României ca element cheie care să ofere predictibilitate și coerență asupra previziunilor referitoare la evoluția consumului energetic. De asemenea, guvernul trebuie să susțină formarea profesională a tuturor lucrătorilor afectați de tranziția energetică.</p> <p>Se recomandă ca Ministerul Energiei să își asume prin documentul programatic realizarea unei analize având ca scop identificarea soluției optime de alimentare cu energie, membrii ACUE recomandând următoarele criterii posibile de prioritizare a investițiilor destinate asigurării necesarului de consum:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Principiul eficienței economice, ca principal element de fundamentare a extinderii rețelei de gaze naturale în vederea satisfacerii cererii de energie; ii) Perspectiva asigurării unor soluții de încălzire în regim centralizat sau în sistem de distribuție închis; iii) Identificarea unor soluții alternative de alimentare cu energie, plecând de la disponibilul de 	<p>energetic, corelarea cu alte sectoare economice se va realiza prin PNIESC actualizat și alte documente strategice naționale. Politicile și măsurile avute în vedere, precum și investițiile specifice pentru atingerea obiectivelor strategice vor fi stabilite prin PNIESC</p>
--	--	--	--	---	--

					<p>resurse energetice din zonă, relevant în acest sens fiind energia geotermală;</p> <p>iv) Posibilitatea tehnică a rețelei de gaze naturale de a acomoda gaze verzi, în special hidrogen și biometan, cu luarea în calcul a factorului de proximitate în ceea ce privește accesul la cele două categorii de gaze și condiționat de dovada imposibilității electrificării consumului;</p> <p>v) Proximitatea zonei vizate a fi alimentate cu energie față de soluțiile de alimentare din sistemul de transport al energiei electrice, respectiv al gazelor naturale, după caz.</p> <p>Se recomandă susținerea unei legislații care să faciliteze obținerea avizelor/autorizațiilor necesare punerii în funcțiune a proiectelor investiționale ale sistemului de distribuție.</p>		
19.	30.06.2024	Black Sea Women in Nuclear Network (BSWN)			<p>Se recomandă ca România să apeleze la toate entitățile disponibile, inclusiv organizațiile profesionale non-profit, pentru pregătirea resursei umane necesare pentru sectorul energetic. De asemenea, se cere ca România să asigure un mediu de lucru care să respecte DEIA, să crească numărul femeilor în funcții de conducere și să ofere oportunități de dezvoltare profesională. Se propune și crearea de hub-uri lângă centrele mari energetice, care să îndrume elevii spre o carieră în domeniul energiei. Se recomandă și aderarea la asociații internaționale din domeniul securității fizice, nucleare și cibernetice.</p>	Nepreluată	Aspectele legate de pregătirea resursei umane și aderarea la asociații internaționale sunt deja acoperite prin inițiative și parteneriate existente. Strategia Energetică se concentrează pe direcțiile strategice majore, iar detaliile privind DEIA și dezvoltarea profesională vor fi abordate în cadrul unor programe naționale specifice.
20.	11.07.2024	Transgaz	cabinet@transgaz.ro		<p>Consideră oportun a se avea în vedere și cantitatea de gaze exploatate din perimetrul Neptun Deep. Propun actualizarea datelor de la pagina 49 conform datelor din PDSNT 2024-2033.</p> <p>Propun reformularea capitolului P.1.5.2. pentru claritate.</p> <p>Consideră oportun a se avea în vedere și proiectul Centralei electrice alimentată cu gaze naturale de la Mintia din cadrul capitolului P 2.2.1.</p>	Preluată	
21.	12.07.2024	OMV Petrom	afaceripublice@petrom.com		<p>Este recomandată actualizarea datelor Strategiei și stabilirea clară a investițiilor necesare pentru perioada 2025-2035. Este sugerată creșterea volumelor preconizate de biocombustibili și</p>	Preluată parțial	Strategia Energetică oferă un cadru general, iar detaliile privind investițiile vor fi abordate în PNIESC actualizat.

					combustibili sintetici pentru alinierea la standardele europene. Se recomandă detalierea informațiilor referitoare la Strategia Națională a Hidrogenului. Se solicită evidențierea țințelor de stocare a CO2 ca fiind indicative.		Strategia Națională a Hidrogenului și țințele de stocare a CO2 vor fi tratate detaliat în documente specifice (de ex: Strategia CCUS).
22.	11.07.2024	Azomures	office@azomures.com		<p>Consideră că Strategia nu evidențiază modalitatea de transport a cantităților foarte mari de H2 RFNBO preconizat a fi disponibil către consumatorii industriali identificați.</p> <p>Astfel, se propune completarea strategiei și consolidarea siguranței infrastructurii critice cu o rețea/sistem dedicat pentru transportul hidrogenului, proiectat corespunzător și care urmează să fie conectat la Rețeaua Europeană de Transport a Hidrogenului.</p> <p>Este solicitată includerea unei secțiuni intitulată „soluții de sprijin pentru captarea și utilizarea CO2”.</p> <p>Se sugerează includerea de scheme de sprijin financiar pentru producerea de Hidrogen Verde și pentru CCS.</p> <p>Se cere adăugarea minimizării/eliminării golurilor de tensiune ca obiectiv.</p> <p>Se propune includerea județului Mureș în lista județelor la care se impune acordarea unui sprijin substanțial marilor consumatori de energie.</p>	Preluată parțial	Aspectele referitoare la transportul hidrogenului sunt tratate, după caz, în Strategia Națională a Hidrogenului (SNH). Precizăm că una din direcțiile strategice pentru anul 2030 are în vedere producerea de hidrogen verde în vecinătatea platformelor unde activează mari consumatori industriali, dezvoltarea de rețele extinse de transport de hidrogen urmând a fi detaliată într-o versiune ulterioară a SNH. În privința soluțiilor de sprijin pentru captarea și utilizarea CO2 acestea vor fi detaliate în viitoarea Strategie CCUS (urmând ca elementele relevante ale acesteia să fie preluate în procesul de actualizare al Strategiei Energetice). Cu referire la producerea de hidrogen verde, Ministerul Energiei a derulat deja o schemă de ajutor (finanțată prin PNRR) și intenționează să mai lanseze o altă schemă (finanțată prin Fondul de Modernizare).
23.	11.07.2024	Black Sea Oil & Gas S.A.	office@blackseaog.com		<p>Se sugerează următoarele propuneri legate de energia eoliană offshore: consolidarea infrastructurii, accelerarea procedurii de autorizatie, dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare și cercetarea.</p> <p>Se sugerează introducerea în lista documentelor programatice existente la nivel național a Ordonanței de Urgență nr. 97/2023 pentru aprobarea Planului de amenajare a spațiului maritim.</p>	Preluată parțial	Politicile și măsurile avute în vedere, precum și investițiile specifice pentru atingerea obiectivelor strategice vor fi stabilite prin PNIESC. Desemnarea zonelor de accelerare a energiei regenerabile va fi analizată într-un studiu separat, coordonat la nivelul Ministerului Energiei, care va aborda în detaliu acest aspect.

				<p>Se sugerează introducerea în lista documentelor programatice existente la nivel național a Ordonanței de Urgență nr. 92/2024 privind înființarea rețelei naționale de ghișee unice de eficiență energetică.</p> <p>Propun completarea capitolului referitor la programul P.1.1 referitor la diversificarea surselor de aprovizionare cu resurse energetice primare.</p> <p>Se sugerează includerea creșterii capacităților de interconectare transfrontalier în cadrul OS 1.5.</p> <p>Se propune desemnarea în cadrul Strategiei a unui plan care să desemneze zonele de accelerare a energiei regenerabile.</p> <p>Se sugerează includerea stimulentei financiare pentru investiții în cadrul Strategiei.</p> <p>Se propune introducerea unui obiectiv specific în cadrul obiectivului general – Digitalizarea, a unor aspecte privind digitalizarea procedurii de autorizare în cazul proiectelor de energie regenerabilă.</p> <p>Se recomandă ca strategia să includă stimulente pentru investiții, în vederea atingerii obiectivelor de decarbonizare, așa cum acestea sunt prevăzute în reglementările la nivel european.</p> <p>Se recomandă și formularea unei strategii mai detaliate legate de biometan, folosindu-se date la nivel național.</p> <p>Se propun 3 soluții pentru stocarea energiei: implementarea de sisteme pe bază de baterii în cadrul parcurilor de producție de energie din surse regenerabile, operatori independenți de stocare și sisteme de stocare „Behind-the-meter”.</p>		
24.	11.07.2024	ALRO S.A.	arusanu@vi.metco.ro	<p>Se sugerează și argumentează necesitatea includerii proiectului „Eficientizarea energetică a alimentării cu energie electrică a ALRO SA și asigurarea unei rezerve sigure și continue pentru reglajul de sistem de către operatorul rețelei electrice al noilor surse de energie regenerabilă în Sud-Vestul Olteniei, prin instalarea unei centrale cu ciclu combinat de 470 MW în imediata vecinătate a ALRO SA”.</p>	Nepreluată	Observațiile și sugestiile transmise vor fi avute în vedere/analizate, ținând cont de specificitatea acestora, în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024).

					<p>Se sugerează includerea tuturor surselor de finanțare pentru fiecare obiectiv general și indicatori măsurabili.</p> <p>Se sugerează o împărțire mai bună a obiectivelor, resurselor, acțiunilor și indicatorilor de performanță la nivel de sectoare.</p> <p>Se sugerează și actualizarea estimărilor consumului de energie electrică, care va crește în urma cerințelor de decarbonare. Propun elaborarea unor scenarii de consum energetic ajustate pentru a lua în calcul impactul decarbonării, astfel încât infrastructura energetică să fie pregătită pentru aceste schimbări majore.</p> <p>Se sugerează și includerea de fonduri nerambursabile pentru decarbonarea industriei energo-intensive, întrucât companiile din domeniu nu pot acoperi singure costurile.</p>		
25.	10.07.2024	Societatea Complexul Energetic Oltenia S.A.	office@ceoltenia.ro	<p>Pentru atingerea obiectivelor și țintelor stabilite, procesul de eliminare treptată a combustibililor fosili solizi din mixul energetic reprezintă o acțiune necesară, astfel România a stabilit anul 2032 ca termen pentru dezafectarea capacităților de producere a energiei pe bază de ulei și lignit.</p> <p>Eficiența resurselor: În contextul resurselor naturale finite și având în vedere că resursele energetice sunt concentrate geografic, sectorul energetic trebuie să se concentreze pe utilizarea eficientă a acestor resurse. Aceasta include extracția și utilizarea eficientă a combustibililor fosili, <i>precum</i></p>	<p>Pentru atingerea obiectivelor și țintelor stabilite, procesul de eliminare treptată a combustibililor fosili solizi din mixul energetic reprezintă o acțiune necesară, astfel România a stabilit anul 2032 ca termen pentru dezafectarea capacităților de producere a energiei pe bază de ulei și lignit, <i>coroborat cu termenele de punere în funcțiune pentru noile capacități pe gaze. Bazat pe studii și proiect care să demonstreze reducerea amprentei de CO₂ prin folosirea stocării emisiilor de CO₂, dar și folosirea hidrogenului în grupurile energetice pe cărbune, acest termen poate fi prelungit până în anul 2040.</i></p> <p>Eficiența resurselor: În contextul resurselor naturale finite și având în vedere că resursele energetice sunt concentrate geografic, sectorul energetic trebuie să se concentreze pe utilizarea eficientă a acestor resurse. Aceasta include extracția și utilizarea eficientă a combustibililor fosili, <i>coroborat cu dezvoltarea și utilizarea resurselor de energie regenerabilă, cum ar fi energia solară, eoliană și hidroelectrică, respectiv al gazelor verzi (biometan, hidrogen, metan sintetic, etc.).</i></p>	Preluată parțial	<p>Strategia a fost elaborată în baza actelor normative (și a prevederilor respective) aflate în vigoare. Prelungirea termenului dezafectării termocentralelor pe bază de ulei și lignit trebuie analizată din perspectiva PNRR, respectiv a plăților deja efectuate în contul unui/unor jaloane deja îndeplinite (ex: Legea decarbonizării, etc.) și a condiționalităților ca alte plăți aferente altor programe operaționale (ex: POTJ) să fie suspendate. Pragul de emisii menționat este stabilit printr-un Act Delegat, posibilitatea de schimbare/amânare a acestuia poate fi exercitată prin alte mijloace decât Strategia ca atare (promovată printr-o Hotărâre de Guvern). La următoarea iterație a Strategiei (2026-2027) se pot avea în vedere elemente suplimentare privind viabilitatea/maturitatea unor tehnologii. Cu referire la supra-impozitare, menționăm că importurile de</p>

			<p>și dezvoltarea și utilizarea resurselor de energie regenerabilă, cum ar fi energia solară, eoliană și hidroelectrică, respectiv al gazelor verzi (biometan, hidrogen, metan sintetic, etc.).</p> <p>Eficiența costurilor: Eficiența este strâns legată de rentabilitate. Aceasta implică asigurarea faptului că serviciile energetice sunt furnizate la cel mai mic cost posibil, păstrând în același timp calitatea și fiabilitatea. Eficiența costurilor înseamnă, de asemenea, prioritizarea investițiilor în tehnologii și proiecte care oferă cea mai bună rentabilitate a investiției în timp.</p> <p>De asemenea, gazul natural poate fi utilizat în instalații noi sau re tehnologizate până în 2030. În anexa III privind criteriile pentru cogenerare, pragul de emisii de 270 gCO₂/kWh se va aplica pentru instalații existente de la 1 ianuarie 2034, ca element suplimentar de flexibilitate.</p> <p>alinieră impozitării produselor energetice și a energiei electrice la politicile</p>	<p>Eficiența costurilor: Eficiența este strâns legată de rentabilitate. Aceasta implică asigurarea faptului că serviciile energetice sunt furnizate la cel mai mic cost posibil, păstrând în același timp calitatea și fiabilitatea. Eficiența costurilor înseamnă, de asemenea, prioritizarea investițiilor în tehnologii și proiecte care oferă cea mai bună rentabilitate a investiției în timp <i>din care să se obțină un cost de producție integrat, astfel încât prețul de vânzare obținut să fie unul competitiv pe piața concurențială.</i></p> <p>De asemenea, gazul natural poate fi utilizat în instalații noi sau re tehnologizate până în 2030. În anexa III privind criteriile pentru cogenerare, pragul de emisii de 270 gCO₂/kWh se va aplica pentru instalații existente de la 1 ianuarie 2034, ca element suplimentar de flexibilitate. <i>Pragul de emisii de 270 gCO₂/kWh, va fi respectat în condițiile în care tehnologia de folosire a hidrogenului și/sau captarea de CO₂ va fi una matură și poate fi folosită în termeni de viabilitate financiară.</i></p> <p>Alinierea impozitării produselor energetice și a energiei electrice la politicile UE în domeniul energiei și climei, <i>prin suprainpozitarea energiei care provine din țări europene/sau limitrofe Uniunii</i></p>	<p>energie electrică din țări non-UE sunt subiectul Regulamentului CBAM.</p> <p>Observațiile specifice cu privire la absorbția GES/clădiri cu emisii 0 pot fi adresate în cadrul procesului de revizuire PNIESC (Septembrie 2024).</p> <p>Conceptul de capacitate de rezervă este deja reglementat la nivel UE/național, dar implementarea acestuia ține de rezultatele studiului de adecvanță (solicitat expres de către Ministerul Energiei și în contextul reevaluării Planului de Restructurare aparținând CE Oltenia) ce urmează a fi realizat de către CNTEE Transelectrica (rezultate așteptate în 2025-2026, conform estimărilor actuale). Cu referire la furnizarea prioritară de gaze în cazul unei crize, precizăm că acțiunile și măsurile avute în vedere în cazul unei crize se stabilesc în baza unui Plan (menționat în Strategie) care se actualizează periodic, părțile interesate putând furniza argumente în vederea modificării/completării acestuia la momentul respectiv.</p>
--	--	--	--	--	--

			<p>UE în domeniul energiei și climei.</p> <p>Regulamentul privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura (LULUCF) stabilește un angajament obligatoriu pentru UE de a reduce emisiile și de a spori absorbțiile în sectoarele exploatării terenurilor și silviculturii. Noile norme stabilesc ca obiectiv un volum mai mare de absorbții nete de gaze cu efect de seră, și anume de cel puțin 310 mil. tCO₂-eq. Pentru fiecare stat membru sunt definite obiective naționale obligatorii.</p> <p>clădirile existente ar trebui transformate în clădiri cu emisii zero până în 2050.</p> <p>Potrivit Studiului privind posibilitatea implementării tehnologiilor avansate în exploatarea și valorificare a cărbunelui realizat de către Ministerul Energiei în 2021, au fost identificate două tehnologii de valorificare a cărbunelui cu scop non-energetic ce ar putea fi implementate în România:</p>	<p><i>Europene, care nu respectă condițiile de mediu și nici obligația de a cumpăra certificate de CO₂ și nu au implementate direcții de acțiune care să demonstreze atingerea pragurilor de emisii stabilite ca ținte de Uniunea Europeană</i></p> <p>Regulamentul privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura (LULUCF) stabilește un angajament obligatoriu pentru UE de a reduce emisiile și de a spori absorbțiile în sectoarele exploatării terenurilor și silviculturii. Noile norme stabilesc ca obiectiv un volum mai mare de absorbții nete de gaze cu efect de seră, și anume de cel puțin 310 mil. tCO₂-eq. Pentru fiecare stat membru sunt definite obiective naționale obligatorii. <i>Pentru încurajarea acestui deziderat, vor fi create mecanisme de subvenționare, la care poate participa orice societate indiferent de situația conjuncturală în care se află.</i></p> <p>Clădirile existente ar trebui transformate în clădiri cu emisii zero până în 2050 <i>conform standardelor de eficiență aplicabile la nivelul Uniunii Europene</i></p> <p>Potrivit Studiului privind posibilitatea implementării tehnologiilor avansate în exploatarea și valorificare a cărbunelui realizat de către Ministerul Energiei în 2021, au fost identificate două tehnologii de valorificare a cărbunelui cu scop non-energetic ce ar putea fi implementate în România: utilizarea cărbunilor pentru producția de îngrășăminte organo-minerale și tehnologia de depolimerizare a cărbunelui pentru producția de diesel sintetic (tehnologia KDV). <i>Sub acest aspect deținătorii de licență de exploatare, până în anul 2032 vor elabora studii de fezabilitate care să releve viabilitatea financiară a proiectelor și în</i></p>	
--	--	--	---	--	--

			<p>utilizarea cărbunilor pentru producția de îngrășăminte organo-minerale și tehnologia de depolimerizare a cărbunelui pentru producția de diesel sintetic (tehnologia KDV).</p> <p>Pentru asigurarea securității energetice a țării, România trebuie să extindă urgent exploatarea resurselor energetice primare pe care le deține, inclusiv nucleare și de combustibil fosili.</p> <p>Categoriile principale de producători cu răspuns rapid la cerințele de echilibrare sunt centralele hidroelectrice și grupurile pe bază de gaze naturale. Necesitatea surselor de stocare a energiei electrice este dată și de procesul de decarbonare a sectorului energetic care prevede încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și huiă, ceea ce va pune o presiune suplimentară asupra echilibrării.</p> <p>Conform modificărilor aduse de Legea nr. 123/2012, începând cu 1 ianuarie 2021, piața gazelor naturale pentru consumatorii casnici a fost</p>	<p><i>funcție de indicatorii de eficiență se va adopta o direcție de acțiune.</i></p> <p>Pentru asigurarea securității energetice a țării, România trebuie să extindă urgent exploatarea resurselor energetice primare pe care le deține, inclusiv nucleare și de combustibil fosili, <i>sau conservarea exploatarea existente care să poată fi folosite în caz de situație de urgență sau pentru echilibrarea sistemului. Sub acest aspect România va trebui să creeze cadrul legislativ care să reglementeze conceptul de capacitate de rezervă din perspectiva costurilor pentru producătorii care vor asigura această capacitate.</i></p> <p>Categoriile principale de producători cu răspuns rapid la cerințele de echilibrare sunt centralele hidroelectrice și grupurile pe bază de gaze naturale. Necesitatea surselor de stocare a energiei electrice este dată și de procesul de decarbonare a sectorului energetic care prevede încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și huiă, ceea ce va pune o presiune suplimentară asupra echilibrării. <i>Sub acest aspect, România consideră esențial menținerea în rezerva de capacitate până în anul 2032 a grupurilor energetice pe lignit, pentru echilibrarea sistemului energetic pentru a nu provoca situații critice luând în considerare și perioada de implementare a proiectelor pe bază de gaz, regenerabile, pompaj și stocare care să asigure echilibrarea sistemului.</i></p> <p>Conform modificărilor aduse de Legea nr. 123/2012, începând cu 1 ianuarie 2021, piața gazelor naturale pentru consumatorii casnici a fost complet liberalizată. Prin urmare, prețurile de furnizare ale gazelor naturale nu mai sunt stabilite de ANRE, ci sunt rezultatul liber al interacțiunii dintre cerere și ofertă pe piața competitivă. ANRE</p>		
--	--	--	--	---	--	--

			<p>complet liberalizată. Prin urmare, prețurile de furnizare ale gazelor naturale nu mai sunt stabilite de ANRE, ci sunt rezultatul liber al interacțiunii dintre cerere și ofertă pe piața competitivă. ANRE continuă să reglementeze și să supravegheze tarifele pentru serviciile de transport și distribuție a gazelor, asigurându-se că acestea rămân în limitele echității și accesibilității pentru toți consumatorii.</p> <p>România își propune să înlocuiască capacitățile de producție de energie electrică care vor ieși din exploatare cu capacități noi, eficiente și cu emisii reduse, la nivelul anului 2035. Până la înlocuirea capacităților pe cărbune cu capacități noi bazate pe tehnologii cu emisii reduse, se au în vedere lucrări de reabilitare și creștere a eficienței energetice a capacităților existente, care vor rămâne în exploatare din rațiuni de asigurare a securității energetice a României.</p> <p>Investițiile în tehnologii CCS pentru a permite captarea CO2 la sursă (de exemplu, în centralele termoelectrice pe bază de cărbune) și stocarea sa sigură în locații geologice reprezintă un pas crucial</p>	<p>continuă să reglementeze și să supravegheze tarifele pentru serviciile de transport și distribuție a gazelor, asigurându-se că acestea rămân în limitele echității și accesibilității pentru toți consumatorii. <i>Cu toate acestea în situații de criză și în scopul siguranței energetice naționale precum și protejării industriei, România poate decide ca furnizarea de gaze să fie realizată către acele capacități de producere a energiei pe bază de gaz cu rol de echilibrare și siguranță a sistemului energetic național.</i></p> <p>România își propune să înlocuiască capacitățile de producție de energie electrică care vor ieși din exploatare cu capacități noi, eficiente și cu emisii reduse, la nivelul anului 2035. Până la înlocuirea capacităților pe cărbune cu capacități noi bazate pe tehnologii cu emisii reduse, se au în vedere lucrări de reabilitare și creștere a eficienței energetice a capacităților existente, care vor rămâne în exploatare din rațiuni de asigurare a securității energetice a României, <i>prin mecanismul de capacitate de rezerva.</i></p> <p>Investițiile în tehnologii CCS pentru a permite captarea CO2 la sursă (de exemplu, în centralele termoelectrice pe bază de cărbune) și stocarea sa sigură în locații geologice reprezintă un pas crucial pentru sectorul energetic, în special pentru unitățile care nu pot fi rapid convertite la SRE. <i>În condițiile în care tehnologia de captare a CO2 devine matură și viabilă financiar, perioada de funcționare a</i></p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>pentru sectorul energetic, în special pentru unitățile care nu pot fi rapid convertite la SRE.</p> <p>Asigurarea cadrului optim pentru licitații competitive pentru subvenții pentru a se asigura că sprijinul guvernamental este direcționat către proiectele de investiții cele mai rentabile.</p> <p>Conform OUG nr. 60/2022, FM este implementat prin 118 programe-cheie, astfel:</p> <p>1) Surse regenerabile de energie și stocarea energiei, 2) Înlocuirea cărbunelui și echilibrarea rețelei - realizarea de centrale de tip turbină cu ciclu combinat, ce pot fi adaptate pentru funcționarea pe hidrogen, 3) Modernizarea și construcția de noi tronsoane de infrastructură energetică (rețele de transport și distribuție pentru electricitate și gaze naturale), 4) Hidrogen verde (producția de hidrogen), 5) Cogenerare de înaltă eficiență și modernizarea rețelelor de termoficare, 6) Energie nucleară – dezvoltarea unităților 3 & 4 de la Centrala Nucleară de la Cernavodă și de reactoare</p>	<p><i>grupurilor pe lignit poate fi prelungită și după anul 2032.</i></p> <p>Asigurarea cadrului optim pentru licitații competitive pentru subvenții pentru a se asigura că sprijinul guvernamental este direcționat către proiectele de investiții cele mai rentabile. <i>Din perspectiva tratamentului egal al participanților la piața de energie, energia electrică produsă în țări care nu respectă obligațiile de mediu și nici cele referitoare la achiziția de certificate de CO2 va fi supraimpozitată în contrapondere cu impactul costurilor pe care le are un producător de energie electrică din Uniunea Europeană.</i></p> <p>Conform OUG nr. 60/2022, FM este implementat prin 118 programe-cheie, astfel: 1) Surse regenerabile de energie și stocarea energiei, 2) Înlocuirea cărbunelui și echilibrarea rețelei - realizarea de centrale de tip turbină cu ciclu combinat, ce pot fi adaptate pentru funcționarea pe hidrogen, 3) Modernizarea și construcția de noi tronsoane de infrastructură energetică (rețele de transport și distribuție pentru electricitate și gaze naturale), 4) Hidrogen verde (producția de hidrogen), 5) Cogenerare de înaltă eficiență și modernizarea rețelelor de termoficare, 6) Energie nucleară – dezvoltarea unităților 3 & 4 de la Centrala Nucleară de la Cernavodă și de reactoare modulare mici, 7) Eficiență energetică în instalații industriale incluse în EU-ETS - instalații de captare, transport, stocare și folosire a CO2 CCS/CCU și 8) Biocarburanți.</p> <p><i>Proiectele care au fost aprobate prin decizia Comisie Europene cu finanțare din Fondul de Modernizare, vor fi considerate strategice, iar avizele, acordurile și autorizațiile de construire vor fi emise cu celeritate având caracter prioritar.</i></p>	
--	--	--	---	---	--

				modulare mici, 7) Eficiență energetică în instalații industriale incluse în EU-ETS - instalații de captare, transport, stocare și folosire a CO2 CCS/CCU și 8) Biocarburanți.			
26.	12.07.2024	Transgex S.A.	marian.bordianu@outlook.com		Recomanda elaborarea unei strategii viabile, de lungă durată, în care potențialul geotermal al țării să fie exploatat fezabil. În această perspectivă trebuie luate în considerare mai multe utilizări potențiale: producția de energie electrică, încălzire geotermală și preparare apă menajeră, utilizări industriale și agro-zootehnice, turism și agrement, integrarea cu alte surse de energie regenerabilă, fiind necesară găsirea specialiștilor care să pună bazele acestei strategii la nivel național..	Preluată parțial	Considerăm că Strategia Energetică, împreună cu Planul de Acțiune (aliniat cu PNIESC actualizat), prin care vor fi stabilite măsurile, politicile și investițiile aferente, reprezintă o strategie viabilă, adecvată contextului național și obiectivelor de tranziție energetică.
27.	13.07.2024	Energy Policy Group (EPG)	mihnea.catuti@enpg.ro		<p>Sunt sugerate mai multe reformulări și corecturi pentru a fi îmbunătățită claritatea textului și stabilirea unor valori exacte pentru indicatorii de monitorizare și evaluare. Se remarcă lipsa unor componente esențiale cu privire la obiectivele concrete de reducere a emisiilor și dezvoltarea activității de cercetare-dezvoltare. Lipsesc estimările cu privire la impactul prețului carbonului asupra sectorului energetic și marilor emițatori industriali, în special în contextul noului calendar ETS. De asemenea, lipsește o estimare a impactului extinderii comercializării certificatelor de carbon în sectorul transportului rutier și al clădirilor. Strategia ar trebui să stabilească mai clar obiectivele cu privire la reducerea emisiilor în 2040 și 2050, cu granularitate sectorială și detalii despre evoluția consumului energetic și a tipurilor de combustibili utilizați în toate sectoarele economice.</p> <p>Se recomandă eliminarea din Strategie a mențiunii extinderii exploatării combustibililor fosili și a menținerii în funcțiune a centralelor pe bază de combustibili fosili cât timp acestea sunt necesare securității energetice naționale. În plus, se sugerează formularea unei strategii clare legate de</p>	Preluată parțial	Strategiile naționale cu impact asupra sectorului energetic, inclusiv cea privind hidrogenul, sunt corelate și alinate prin PNIESC actualizat, care va adresa aspectele legate de infrastructura de transport, alinierea la standardele europene, interconectarea și diversificarea surselor de aprovizionare. Estimările cu privire la impactul prețului carbonului asupra sectorului energetic și marilor emițatori industriali, în special în contextul noului calendar ETS vor putea fi realizate o dată cu transpunerea Directivei ETS 2.

				<p>infrastructura de transport a hidrogenului, fiind criticat obiectivul de a se utiliza infrastructura existentă de gaz natural. De asemenea, este recomandată alinierea strategiei hidrogenului la standarde europene.</p> <p>Este necesară clarificarea surselor datelor utilizate, stabilirea unor obiective concrete pentru reducerea emisiilor și cercetare-dezvoltare, și detalii suplimentare despre impactul măsurilor asupra consumatorilor. Strategia trebuie să promoveze interconectarea cu statele vecine și diversificarea surselor de aprovizionare. Obiectivele pentru hidrogen și capacitățile de stocare trebuie să fie mai ambițioase. Mai mult, Strategia trebuie aliniată cu alte documente strategice.</p> <p>În plus, au fost efectuate recomandări concrete de completare/reformulare/modificare a unor paragrafe din cadrul strategiei.</p>		
28.	30.06.2024	Societatea Romana Geoexchange (SRG)	office@geoexchange.ro	Se solicita crearea unei „Strategii Geotermale a României”, care sa conțină următoarele: ținte clare de energie electrica si termica din surse geotermale, dezvoltarea unor scheme de sprijin pentru aceasta si stabilirea unui cadru instituțional eficient.	Nepreluată	Crearea unei „Strategii Geotermale a României” va fi avută în vedere în cadrul PNIESC actualizat, unde sunt abordate politicile, măsurile și investițiile specifice pentru atingerea obiectivelor Strategiei Energetice.
29.	12.07.2024	Engie	victor.manoliu@engie.com	Se sugerează adăugarea mențiunii că configurația hibrid (suplimentarea pompei de căldură cu o centrală pe gaz) minimizează consumul de gaz la un cost considerabil mai mic. Se sugerează ca stocarea energiei să se realizeze prin mijloace diverse (pompa, baterii, hidrogen) și creșterea gradului de interconectare cu țările vecine. Se atrage atenția și spre eficientizarea zonelor de consum prin modernizare și densificare. Se sugerează ca extinderea rețelelor de gaze să aibă loc în zonele unde e necesară și viabilă financiar, în loc ca aceasta să aibă loc uniform geografic. Se recomandă includerea de planuri de reconversie profesională pentru lucrătorii afectați de tranziția energetică. De asemenea, se recomandă finanțarea formării a noi specialiști tehnici în instalații energetice și producerea tehnologiei necesare.	Preluate parțial	Observațiile legate de finanțare vor fi analizate și avute în vedere în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024).

30.	16.07.2024	EcoHornet S.R.L.	president@ecohornet.ro		Se recomandă o abordare mai elastică, adecvată specificului național. Se propune o abordare descentralizată a SEN, punându-se accentul pe grupuri energetice locale de putere medie. Se recomandă creșterea sprijinului pentru cercetare. Se sugerează includerea în Strategie a unui mult mai consistent suport alocat către cercetare și cunoștințe științifice. Se sugerează acordarea unei importanțe mai mari biomasei și includerea arzătoarelor ECOHORNET în Strategie.	Nepreluată	Nu este explicat specificul național la care se face referire. Strategia nu descurajează dezvoltarea surselor descentralizate (dimpotrivă, în anumite cazuri, susține acest deziderat – satele autonome), dar a avut în vedere dispozițiile unor acte normative (Legi, Hotărâri de Guvern, etc.) care fac referire la direcții strategice validate anterior.
31.	04.07.2024	Bogdan Termegan			Este criticată utilizarea gazului natural pentru tranziția ecologică, argumentele susținute fiind în favoarea energiei nucleare. În acest scop, este susținută rețehnologizarea necesară pentru creșterea producției. Se recomandă susținerea capacităților strategice în ciuda mișcărilor nefavorabile din piață în prezent. Este atrasă atenția și spre desfășurarea de programe de formare a personalului specializat necesar și spre reciclarea echipamentelor regenerabile. Se dorește ca 50% din consumul României să fie asigurat de energie nucleară. Se solicită introducerea standardelor de performanță, depolitizarea și transparența companiilor din subordinea Ministerului Energiei..	Nepreluată	Utilizarea gazului natural rămâne esențială pentru tranziția energetică, iar echilibrul dintre diverse surse, inclusiv energia nucleară, este deja integrat în Strategie. Solicitățile privind performanța și transparența companiilor sunt gestionate prin reglementări existente.
32.	03.07.2024	Alexandru Teleru	ateleru@gmail.com		Se sugerează folosirea pompelor de căldură GeoExchange combinate cu tuburi termice solare pentru sistemele de alimentare centralizată cu energie termică.	Preluată	
33.	21.06.2024	Andrada Farcau	andrada.farc@gmail.com		Se sugerează: acordarea de stimulente pentru start-up-uri, stimulente pentru atragerea investitorilor norvegieni pentru gigafactories și acordarea de bugete de cercetare pentru materiale de baterii, lanțuri valorice, colectare de date, etc.	Nepreluată	Observațiile și sugestiile transmise vor fi avute în vedere/analizate, ținând cont de specificitatea acestora, în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024).
34.	05.07.2024	Prof. univ. dr. ing. Eden Mamut			Se sugerează introducerea următoarelor aspecte în cadrul Strategiei Energetice: 1) competitivitate în piața energetică națională 2) poziționarea operatorilor economici din țară pe piețele globale de commodități 3) materialele necesare pentru sectorul energetic	Nepreluată	Considerăm că aspectele menționate, deși foarte importante, sunt deja abordate în mod implicit sau explicit în cadrul prezentei strategii precum și a altor documente strategice și inițiative existente la nivel național. Vom

					<p>4) includerea prevederilor din Taxonomia UE cu privire la gazele naturale și sectorul nuclear</p> <p>5) inovare</p> <p>6) economia circulară</p> <p>7) resursa umană necesară.</p>		avea în vedere aceste propuneri în contextul revizuirii PNIESC (Septembrie 2024).
35.	05.07.2024	Ing. Calin Radu Vilt	crvilt@yahoo.com		<p>Prezintă sugestii legate de terminologia folosită. Este criticată instabilitatea strategiei, care a avut 24 de actualizări din 2011 până în prezent. Introducerea operaționalizării Unităților 3 și 4 în cadrul Strategiei Naționale este considerată pripită, din cauza lipsei industriei naționale și a analizei deficitare. Prin urmare, se recomandă regândirea acestei secțiuni.</p> <p>Este criticată politizarea și corupția companiilor din cadrul SEN.</p> <p>Sunt sugerate mai multe reformulări și actualizări ale datelor legate de capacitatea de producție/consum.</p> <p>Se sugerează efectuarea unei analize mai amănunțite a capacității de producție de hidrogen verde.</p> <p>Se dorește readucerea Transelectrica și Transgaz sub umbrela Ministerului Energiei, pentru a se îmbunătăți organizarea și a se elimina conflictele de interese.</p> <p>Se propune o reformă administrativă pe mai multe planuri a Ministerului Energiei.</p>	Preluată parțial	Capacitatea de producție de hidrogen verde și datele de consum sunt deja analizate în cadrul PNIESC și al Strategiei Naționale a Hidrogenului, care acoperă aceste aspecte în mod detaliat. Readucerea Transelectrica și Transgaz sub umbrela Ministerului Energiei necesită o analiză prealabilă amănunțită, având în vedere modalitățile de conformare privind unbundling-ul din sector.
36.	12.07.2024	Mihai Weber	mihaiweber@gmail.com		<p>Se consideră că pentru asigurarea securității energetice a țării, România trebuie să extindă urgent exploatarea resurselor energetice primare pe care le deține, inclusiv nucleare și de combustibili fosili, și conservarea exploatărilor existente care să poată fi folosite în caz de situație de urgență sau pentru echilibrarea sistemului. Sub acest aspect, România va trebui să creeze cadrul legislativ care să reglementeze conceptul de capacitate de rezervă din perspectiva costurilor pentru producătorii care vor asigura această capacitate.</p> <p>Este sugerată adăugarea posibilității amânării termenului dezafectării capacităților de producție pe bază de huilă și lignit din 2032 în 2040. Amânarea ar avea rolul de a sincroniza dezafectarea acestor mijloace de producție cu punerea în funcțiune a</p>	Nepreluată	Strategia a fost elaborată în baza actelor normative (și a prevederilor respective) aflate în vigoare. Prelungirea termenului dezafectării termocentralelor pe bază de huilă și lignit trebuie analizată din perspectiva PNRR, respectiv a plăților deja efectuate în contul unui/unor jaloane deja îndeplinite (ex: Legea decarbonizării, etc.) și a condiționalităților ca alte plăți aferente altor programe operaționale (ex: POTJ) să fie suspendate.

					<p>noilor capacități pentru a conserva securitatea energetică a țării. Este sugerată menținerea în rezervă a grupurilor de energie pe lignit până în 2032, având scopul de a echilibra sistemul până se reușește stocarea energiei din surse regenerabile.</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--